

แนวทางการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7

Guidelines to Operate Internal Quality Assurance of the Basic Education Institutions under Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 7

รัตนา ชื้อสตัย*
สุทธิพงศ์ หกสุวรรณ**

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ (1) ศึกษาสภาพปัจจุบันและและสภาพที่พึงประสงค์ การดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 (2) สร้างแนวทางการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยสองกลุ่ม กลุ่มแรก ได้แก่ ผู้รับผิดชอบการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้รับผิดชอบการประกันคุณภาพการศึกษาและครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 335 คน ได้มาโดยสุ่มแบบหลายขั้นตอน กลุ่มที่สอง คือ ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน, ผู้บริหาร 6 คน และ ครู 6 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปและจัดเรียงลำดับความคาดหวังโดยใช้วิธี Modified Priority Needs Index (PNI Modified) ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

1. สภาพปัจจุบันและและสภาพที่พึงประสงค์การดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 โดยรวมและทุกด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

2. แนวทางการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ในภาพรวม มีดังนี้ 1) สถานศึกษาควรมีการจัดประชุมวางแผนเพื่อกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา โดยให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายรับรู้ร่วมกัน 2) การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐาน

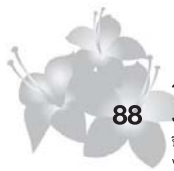
การศึกษาของสถานศึกษาควรมีการวิเคราะห์เชิงกลยุทธ์โดยใช้วิธี SWOT Analysis วิเคราะห์จุดแข็ง จุดด้อย โอกาส และอุปสรรคอย่างรอบด้าน ในการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา 3) การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ ควรจัดโครงสร้างหรือระบบบริหารงานของสถานศึกษาที่เอื้อต่อการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา 4) การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดสิ่งอำนวยความสะดวก สนับสนุนทรัพยากรต่าง ๆ ให้เพียงพอ กับความต้องการของบุคลากรอย่างเหมาะสม 5) การจัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา แต่งตั้งคณะกรรมการในการตรวจสอบคุณภาพการศึกษา 6) การจัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ควรมีการอบรมพัฒนาความรู้ ทักษะเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษา และตัวบ่งชี้ 7) การจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน สถานศึกษาควรแต่งตั้งคณะทำงานที่ประกอบด้วยบุคลากรจากทุกฝ่ายที่ปฏิบัติงาน เพื่อให้ทุกฝ่ายร่วมรับรู้และนำข้อมูลที่รวบรวมไปใช้ในการประเมินตามตัวบ่งชี้ของมาตรฐานการศึกษา 8) การจัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง สถานศึกษาควรมีการปรับปรุงรูปแบบการพัฒนาการศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา

ABSTRACT

The purposes of this study were to: 1) study current and desirable conditions of internal quality assurance operations of basic education institutions under Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 7, and 2) establish guidelines for internal quality assurance operations of basic education institutions under Nakhon Ratchasima Primary Educational Service

*หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

**รองศาสตราจารย์ ประจำภาควิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคามมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

Area Office 7. The sample in this research divided into two groups. Group one consisted of responsible people for school internal quality assurance in education included school administrators, responsible teachers for school internal quality assurance in education, and teachers at schools under Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 7 in an academic year BE 2557. The research sample included 335 people and used multi-stage random sampling. Group two were major contributors included 6 luminaries, 5 executives and 6 teachers. Research instruments were a five-rating scale questionnaire and an interview form. The data was analyzed by using mean and standard deviation. Modified Priority Needs Index (PNI Modified) was used to arrange the expectations.

The results found that;

1. The current and desirable conditions of internal quality assurance operation of basic education institutions under Nakhon Ratchasima primary educational service area office 7 overall were performed in a very good level.

2. The overview guidelines of internal quality assurance operations of basic education institutions under Nakhon Ratchasima primary educational service area office 7 were schools should; 1) provide the meeting to plan and set educational standard for the school by the acceptance of all parties involved, 2) prepare a school development plan to meet quality of educational standard of the school requires a strategic analysis by using SWOT Analysis. The analysis of strengths, weaknesses, opportunities, and threats need to be all around to establish the school development plan, 3) establish of administration and information system should provide a school management structure or school management systems to support the development system of school internal quality assurance, 4) operate schools based on the

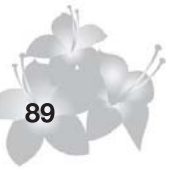
school development plan, school administrators should provide sufficient facilities and resources for personal needs appropriately, 5) provide a regulating and monitoring calendar and prepare the hand book for internal assurance. 6) provide internal quality assurance as school educational standard should have a workshop to improve knowledge and skills about internal quality assurance based on educational standards and indicators, 7) prepare an annual report about internal quality assurance, schools should appoint to a working committee which consists of personnel from all departments. This will make all personnel recognize and use information for the assessment based on indicators of standard of education and 8) provide educational development continually, schools should improve educational development patterns to suit to school contexts.

คำสำคัญ : แนวทาง, การดำเนินการประกันคุณภาพภายใน, สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

Keywords : Guideline, Internal Quality Assurance Operations, Schools in Basic Education

บทนำ

การประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาถือเป็นรากฐานที่สำคัญที่สุดของการประกันคุณภาพการศึกษา ทั้งการบริหาร การพัฒนาระบบงานของสถานศึกษา ตลอดจนการสร้างการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายในสถานศึกษา และชุมชน ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา สามารถอาศัยแนวคิดการบริหารระบบคุณภาพ “วงจรของ Deming (Deming Cycle)” ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอน 4 ขั้น คือ วางแผน-ปฏิบัติ-ตรวจสอบ-ปรับปรุงการดำเนินการ PDCA อย่างเป็นระบบให้ครบวงจรอย่างต่อเนื่อง หมุนเวียนไปเรื่อย ๆ ย่อมส่งผลให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพและมีคุณภาพเพิ่มขึ้นโดยตลอด สถานศึกษาจึงสามารถใช้ PDCA เป็นเครื่องมือในการบริหารงานให้มีคุณภาพเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เป็นไปตามมาตรฐานที่ต้องการ ตลอดจนสร้างความมั่นใจแก่ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคมว่า ผลผลิตของสถานศึกษามีคุณภาพตามเป้าหมายหรือพันธกิจที่กำหนดไว้

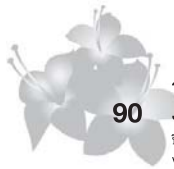
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 ในฐานะหน่วยงานต้นสังกัดที่มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ได้ประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 8 องค์ประกอบ 15 มาตรฐาน 64 ตัวบ่งชี้ ประกอบด้วยมาตรฐานด้านผู้เรียน 6 มาตรฐาน มาตรฐานด้านการจัดการศึกษา 5 มาตรฐาน มาตรฐานด้านสังคมแห่งการเรียนรู้ 1 มาตรฐาน มาตรฐานด้านอัตลักษณ์ของสถานศึกษา 1 มาตรฐาน และมาตรฐานด้านมาตรการส่งเสริม 1 มาตรฐาน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554 : 17-141) และมีนโยบายในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในเพื่อให้เกิดประสิทธิผลมากที่สุด จากผลการดำเนินงาน โรงเรียนได้ผ่านการประเมินคุณภาพภายในทุกโรงเรียนนักเรียนมีผลการประเมินระดับปรับปรุง และพอใช้ คิดเป็นร้อยละ 28.48 นักเรียนที่มีผลการประเมินระดับดี ดีมากและดีเยี่ยม คิดเป็นร้อยละ 71.52 (รายงานการประเมินตนเอง ปีการศึกษา 2556 กลุ่มนิเทศและประเมินผลการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7. 2556 ก : 8-15) แต่จากผลการประเมินคุณภาพผู้เรียนโดยสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ ผลสัมฤทธิ์การทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) การศึกษา 2556 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 คะแนนเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 43.08 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 คะแนนเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 38.67 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 คะแนนเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 30.70 จากผลการประเมินพบว่าคะแนนเฉลี่ยร้อยละในทุกกลุ่มสาระ ทุกช่วงชั้นค่อนข้างต่ำ มีค่าเฉลี่ยไม่ถึงร้อยละ 50 (รายงานผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2556 กลุ่มนิเทศและประเมินผลการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7. 2556 ก : 38-42) และผลการประเมินสถานศึกษาภายนอกในช่วงที่ผ่านมา การประเมินภายนอกรอบแรกของ สมศ. นั้นมีสถานศึกษาที่ผ่านการประเมินแค่เพียงร้อยละ 34.6 เท่านั้น ในขณะที่สถานศึกษาที่ไม่ผ่านการประเมินภายนอกมีทั้งสิ้นจำนวน 22,991 แห่ง อย่างไรก็ตาม ผลการประเมินภายนอกในรอบที่ 2 แสดงถึงพัฒนาการที่ดีขึ้นอย่างชัดเจนของสถานศึกษาระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา โดยมีสถานศึกษาที่ผ่านการรับรองมาตรฐานจาก สมศ. ทั้งสิ้นคิดเป็นร้อยละ 82.7 โดยมีเพียง 5,982 แห่งเท่านั้น ที่ไม่ผ่านการรับรองมาตรฐาน โดยสัดส่วนดังกล่าวมีความใกล้เคียงกับผลการประเมินภายนอกรอบที่ 3 ที่ผ่านมา ซึ่งมีสถานศึกษาที่ได้รับการรับรองมาตรฐานโดย

สมศ. คิดเป็นร้อยละ 71.3 เป็นที่น่าสังเกตว่ามีสถานศึกษาบางแห่งที่ได้คะแนนเฉลี่ยในระดับ “ดี” ถึง “ดีมาก” แต่ไม่ผ่านการรับรองมาตรฐานในการประเมินผลรอบที่ 2 และรอบที่ 3 โดยมีสาเหตุมาจากการที่สถานศึกษาเหล่านั้นไม่ผ่านข้อกำหนดขั้นต่ำในบางมาตรฐานของ สมศ. โดยคะแนนเฉลี่ยที่สูงนั้นอาจเกิดจากระดับคะแนนที่สูงมากในมาตรฐานด้านอื่น ๆ ซึ่งแตกต่างจากสถานศึกษาที่มีคะแนนเฉลี่ยในระดับ “พอใช้” แต่ผ่านการรับรองมาตรฐานโดย สมศ. ซึ่งจะมีคะแนนในแต่ละมาตรฐานไม่สูงมากนัก แต่สามารถทำคะแนนผ่านข้อกำหนดขั้นต่ำได้ในทุกมาตรฐาน เนื่องจากระบบการประเมินภายนอกของ สมศ. อ้างอิงจากหลักฐานเชิงประจักษ์เป็นหลัก ซึ่งทำให้ต้องมีการจัดเตรียมเอกสารประกอบการจัดทำโครงการต่าง ๆ ขั้นตอน และผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบที่สามจาก สมศ. โรงเรียนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ทั้งหมด 228 โรงเรียนปรากฏว่า สถานศึกษาได้รับการรับรองมาตรฐานจำนวน 123 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 53.95 และไม่รับรองมาตรฐานจำนวน 105 โรงเรียนคิดเป็นร้อยละ 46.05 (รายงานผลการประเมินคุณภาพภายนอก รอบที่สามปีการศึกษา 2557 กลุ่มนิเทศและประเมินผลการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7. 2557 : 8-9)

จากผลการประเมินคุณภาพการศึกษาที่กล่าวมาชี้ให้เห็นว่าระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ยังต้องได้รับการพัฒนาและแก้ไขอีกมาก จึงจะได้คุณภาพ ผู้วิจัยในฐานะครูผู้รับผิดชอบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาจึงสนใจศึกษา แนวทางการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ทั้งนี้เพื่อเป็นการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในให้สถานศึกษาหน่วยงานต้นสังกัดใช้เป็นยุทธศาสตร์ในการการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมให้โรงเรียนสามารถดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาบรรลุประสิทธิผลอย่างเป็นรูปธรรมภายใต้บริบทที่แตกต่างกันทั้งนี้เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาในอนาคต

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและและสภาพที่พึงประสงค์ การดำเนินการประกันคุณภาพภายในของ

สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7

2. เพื่อสร้างแนวทางการดำเนินการประกัน
คุณภาพภายในของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
นครราชสีมา เขต 7

วิธีการดำเนินงานวิจัย

การวิจัยแนวทางการดำเนินการประกันคุณภาพ
ภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 เป็นการวิจัย
และพัฒนา (Research and Development) โดยแบ่ง
ออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่
พึงประสงค์ การดำเนินการประกันคุณภาพภายในของ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7

1. ขั้นตอนการดำเนินการ

1.1 ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึง
ประสงค์ การดำเนินการประกันคุณภาพภายในของ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผลการสังเคราะห์เอกสาร
เกี่ยวกับแนวทางการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.2 เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

1.3 วิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัจจุบัน และ
สภาพที่พึงประสงค์ การดำเนินการประกันคุณภาพภายใน
ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่
ผู้รับผิดชอบการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียน
ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้รับผิดชอบการ
ประกันคุณภาพการศึกษาและครูผู้สอน โรงเรียนสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา
เขต 7 รวม 2736 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่
ผู้รับผิดชอบการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียน
ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้รับผิดชอบการ
ประกันคุณภาพการศึกษาและครูผู้สอน โรงเรียนสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต

7 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 335 คน ได้มาโดยสุ่มแบบ
หลายขั้นตอน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็น
แบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างและพัฒนาขึ้นโดยอาศัย
การศึกษาจากตำรา เอกสาร ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็น
ข้อมูลเบื้องต้น เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมครั้งนี้เป็น
แบบสอบถาม จำนวน 1 ฉบับ ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูล
ทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพ
ปัญหา/พึงประสงค์การดำเนินการประกันคุณภาพภายใน
ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 ประกอบด้วย 8
ด้าน ได้แก่ 1) กำหนดมาตรฐานการศึกษา 2) ด้านการจัดทำ
แผนพัฒนาการจัดการศึกษา 3) ด้านจัดระบบบริหารและ
สารสนเทศ 4) ด้านการดำเนินงานตามแผน 5) ด้านการ
ตรวจสอบคุณภาพการศึกษา 6) ด้านการประเมินคุณภาพ
ภายในตามมาตรฐานการศึกษา 7) ด้านการจัดทำรายงาน
ประเมินคุณภาพภายใน 8) ด้านการพัฒนาคุณภาพ
การศึกษาอย่างต่อเนื่อง

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ขออนุญาตจากคณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อนำไปส่งถึงผู้อำนวยการ
สถานศึกษา ในการขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลใน
สถานศึกษาต่าง ๆ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

4.2 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามพร้อมหนังสือขอ
ความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามไปให้สถานศึกษา
ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างด้วยทางไปรษณีย์และด้วยตนเอง

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม
ตอนที่ 2 สอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์
การดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้น
พื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
นครราชสีมา เขต 7 โดยวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบน
มาตรฐาน แล้วนำไปเทียบกับเกณฑ์การแปลความหมาย

5.2 การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น
(Needs Assessment) โดยนำข้อมูลผลการศึกษาสภาพ
ปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ มาหาค่าดัชนีความต้องการ
จำเป็น (Priority Needs Index) เพื่อลำดับความต้องการ
จำเป็น โดยการคำนวณ PNI modified ซึ่งเป็นดัชนีจัด
เรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นที่ใช้หลักการ

ประเมินความแตกต่างและเป็นสูตรที่ นงลักษณ์ วิรัชชัย และ สุวิมล ว่องวานิช ได้ปรับสูตรคำนวณมาจากดัชนี PNI โดยการหาค่าผลต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของ สภาพการ ดำเนินการที่คาดหวัง (I) โดยการหาค่าผลต่างระหว่าง ค่าเฉลี่ยสภาพการดำเนินการที่คาดหวัง (I) และค่าเฉลี่ยของ สภาพการดำเนินการปัจจุบัน (D) ด้วยค่าเฉลี่ยของสภาพ การดำเนินการ ปัจจุบัน (D) เพื่อถ่วงน้ำหนักก่อนที่จะนำมา จัดเรียงลำดับความสำคัญมีสูตรการคำนวณ เมื่อทำการ วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่ พึงประสงค์ การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 แล้ว ผู้วิจัยได้นำผลการ วิเคราะห์ข้อมูลในระยะที่ 1 ไปจัดทำคู่มือ การสัมภาษณ์ เพื่อสร้างแนวทางในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ในระยะที่ 2 ต่อไป

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างแนวทางการ

แนวทางดำเนินการประกันคุณภาพภายในของ สถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 เป็นการ วิจัยเชิงคุณภาพโดยสัมภาษณ์ โรงเรียนที่ได้รับรองมาตรฐาน จาก สมศ. (Best Practice) เพื่อเสนอแนวทางการ ดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ได้กำหนดวิธีดำเนินการ ดังนี้

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูที่รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษา โรงเรียนที่ ได้รับรองมาตรฐานจาก สมศ. (Best Practice) จำนวน 3 โรงเรียน ๆ ละ 2 คน และ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์ สร้างแนวทางการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของ สถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ที่ได้ข้อมูล จากระยะที่ 1

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ขอบหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อนำไปส่งถึงผู้อำนวยการ สถานศึกษา ในการขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลใน สถานศึกษาโดยการสัมภาษณ์แนวทางการดำเนินการ ประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7

3.2 จัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ที่จะใช้ในการเก็บ รวบรวมข้อมูลภาคสนาม ได้แก่ สมุด กล้องถ่ายรูปทั้ง ภาพนิ่งและภาพเคลื่อนไหว และแบบสัมภาษณ์

3.3 เตรียมความพร้อมของผู้เข้าร่วม สัมภาษณ์ โดยทำความเข้าใจใน หลักการ วิธีการ และ ขั้นตอนการสัมภาษณ์ เพื่อให้ผู้ดำเนินการ ผู้จัดบันทึกการ สนทนา มีความพร้อมในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.4 ดำเนินการสัมภาษณ์ ตามประเด็นเพื่อ หาแนวทางการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ในขณะที่ยังสัมภาษณ์ ผู้วิจัย เก็บรวบรวมข้อมูล โดยการจดบันทึกการสนทนา

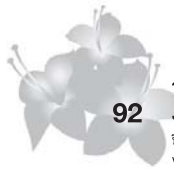
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นโดยการวิเคราะห์ เนื้อหา (Content Analysis) ที่ได้จาก เอกสารบันทึกการ สัมภาษณ์ของผู้จัดบันทึก โดยสรุปใจความจากเอกสารและ ถอดความจากการ บันทึก วิเคราะห์ของการสัมภาษณ์ เมื่อมี ข้อสงสัย ก็จะฟังจากเทปประกอบ เพื่อหาข้อสรุปผลจาก ข้อค้นพบที่ได้จากการสนทนา สรุปในแต่ละประเด็นและ นำเสนอเป็นความเรียง

ผลการวิจัย

1. สภาพปัจจุบันและและสภาพที่พึงประสงค์ การดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้น พื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน ครราชสีมา เขต 7

1.1 สภาพปัจจุบันการดำเนินการประกัน คุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมมีการ ปฏิบัติอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มี การปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงตามค่าเฉลี่ยมากไป หาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการ จัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐาน การศึกษาของสถานศึกษา ด้านการจัดให้มีการประเมิน คุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและ ด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่องรองลงมาคือ ด้านกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาเอกสาร มาตรฐาน ด้านการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ด้านการจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานการประเมิน คุณภาพภายใน และด้านจัดระบบบริหารและสารสนเทศ

ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

1.2 สภาพที่พึงประสงค์การดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน เรียงตามค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ การพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง รองลงมาคือ การจัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา และการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

2. แนวทางการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7

แนวทางการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ที่พึงประสงค์ตามความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่เข้าร่วมสัมมนา ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในโรงเรียนคุณภาพ (Best Practice) สรุป ได้ดังนี้

2.1 การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา แนวทางการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน คือ 1) สถานศึกษาควรมีการจัดประชุมวางแผนเพื่อกำหนดมาตรฐานการศึกษาโดยให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายรับรู้ร่วมกัน 2) ควรแต่งตั้งคณะกรรมการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาโดยให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง 3) ควรให้คณะกรรมการวิเคราะห์มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานและนำมาปรับให้เข้ากับบริบทของสถานศึกษา 4) ควรมีการตรวจสอบและทบทวนมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 5) ควรมีการแจ้งให้บุคลากรภายในสถานศึกษาได้รับทราบมาตรฐานของสถานศึกษาในการประชุมประจำเดือน 6) แจ้งให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องภายนอกทราบมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาโดยการจดหมายข่าวหรือประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อวิทยุชุมชน

2.2 การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา แนวทางการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน คือ 1) ควรมีการวิเคราะห์เชิงกลยุทธ์โดยใช้วิธี SWOT Analysis วิเคราะห์จุดแข็ง จุดด้อย โอกาสและอุปสรรคอย่างรอบด้านในการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา 2) ควรมีการศึกษาและวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการจำเป็นของสถานศึกษา 3) ควรมีการ

กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย และความสำเร็จไว้อย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรมโดยผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย 4) ควรมีการจัดทำแหล่งเรียนรู้ในชุมชนในแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา 5) ออกคำสั่งแต่งตั้งบทบาทหน้าที่ให้บุคลากรของสถานศึกษาและผู้เรียนรับผิดชอบตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 6) ควรให้หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ หัวหน้าสายจัดทำโครงการและกิจกรรมให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 7) ควรใช้งบประมาณและทรัพยากรให้ตรงตามโครงการและกิจกรรมให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

2.3 การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ แนวทางการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน คือ 1) ควรจัดโครงสร้างหรือระบบบริหารงานของสถานศึกษาที่เอื้อต่อการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา 2) ควรมีการนำข้อมูลสารสนเทศไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน 3) แต่งตั้งบุคลากรรับผิดชอบให้ชัดเจนและจัดระบบสารสนเทศให้เป็นหมวดหมู่ คลอบคลุม เป็นปัจจุบัน สะดวกต่อการเข้าถึงและให้บริการ 4) ควรมีการจัดเก็บระบบสารสนเทศให้ครอบคลุมกับภารกิจในการบริหารสถานศึกษา 5) ควรมีการกำหนดผู้รับผิดชอบในการจัดระบบสารสนเทศโดยยึดการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรหรือหน่วยงานในท้องถิ่น 6) ควรมีคณะกรรมการติดตามการปฏิบัติงานของบุคลากรที่ได้รับการแต่งตั้งให้ดำเนินการรับผิดชอบและกรอกข้อมูลตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 7) จัดให้บุคลากรได้รับการอบรมพัฒนาทักษะด้านการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยี ข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง 8) ควรจัดห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์สืบค้นข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษา 9) ควรมีการจัดระบบสารสนเทศให้เป็นหมวดหมู่ เช่น ข้อมูลพื้นฐานระดับห้องเรียน ข้อมูลพื้นฐานระดับสถานศึกษา

2.4 การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา แนวทางการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน คือ 1) ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดสิ่งอำนวยความสะดวก สนับสนุนทรัพยากรต่าง ๆ ให้เพียงพอ กับความต้องการของบุคลากรอย่างเหมาะสม 2) แต่งตั้งคณะกรรมการกำกับ ติดตาม ดูแลบุคลากรทุกคนในการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา 3) ควรนำผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการของสถานศึกษามาปรับปรุงงานอย่างต่อเนื่อง 4) สถานศึกษาควรมีการสร้างขวัญและกำลังใจให้กับบุคลากรที่ปฏิบัติงานเต็มความสามารถและเต็มเวลาอย่างเหมาะสม 5) สถาน

ศึกษาควรแบ่งเวลาในการจัดการเรียนการสอนและเวลาในการบริหารงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาของบุคลากรอย่างเหมาะสม 6) ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดอบรมพัฒนาทักษะให้กับบุคลากรทุกคนตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

2.5 การจัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา แนวทางการดำเนินการประกันคุณภาพภายในควรเป็น ดังนี้ 1) แต่งตั้งคณะกรรมการในการตรวจสอบคุณภาพการศึกษา 2) สร้างเครื่องมือในการนิเทศติดตาม ประเมินผลในการตรวจสอบตามตัวชี้วัดของมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 3) จัดทำปฏิทินการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา 4) จัดทำคู่มือในการตรวจสอบคุณภาพการศึกษาให้กับบุคลากร 5) สรุปผลในการตรวจสอบคุณภาพการศึกษาให้ทุกฝ่ายได้รับรู้และวิเคราะห์ร่วมกันเพื่อนำไปพัฒนา

2.6 การจัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา แนวทางการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน คือ 1) ควรมีการอบรมพัฒนาความรู้ ทักษะเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาและตัวบ่งชี้ 2) ควรแต่งตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงานด้านการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาโดยมีผู้บริหาร ครู นักเรียน บุคลากรในสถานศึกษา รวมไปถึงผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง 3) ควรนำขั้นตอนการดำเนินงานเป็นกระบวนการบริหารงานอย่างมีคุณภาพครบวงจร (PDCA) ของ Deming มาใช้กับการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา 4) นำข้อมูลที่ได้จากการประเมินมาวิเคราะห์และพัฒนาเครื่องมือให้มีประสิทธิภาพในการประเมินครั้งต่อไป 5) ควรนำผลการประเมินคุณภาพภายในมาสรุปรวมและจัดทำเป็นสารสนเทศเพื่อนำไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาต่อไป 6) ควรนำผลการประเมินคุณภาพภายในประชาสัมพันธ์ให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบเพื่อการสนับสนุนรวมทั้งการมีส่วนร่วมในการพัฒนาครั้งต่อไป สอดคล้องกับการสนทนากลุ่มที่ว่า

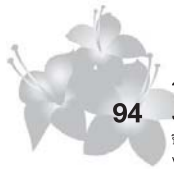
2.7 การจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน แนวทางการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน คือ 1) ควรแต่งตั้งคณะทำงานที่ประกอบด้วยบุคลากรจากทุกฝ่ายที่ปฏิบัติงาน เพื่อให้ทุกฝ่ายร่วมรับรู้และนำข้อมูลที่รวบรวมในการประเมินตามตัวบ่งชี้ของมาตรฐานการศึกษา 2) ควรวิเคราะห์ข้อมูลร่วมกันเพื่อจัดทำเอกสารรายงานคุณภาพการศึกษาอย่างถูกต้องครบถ้วน 3) ควรรายงานการประเมินตนเองประจำปีต่อต้น

สังกัด 4) ควรมีการจัดทำอย่างต่อเนื่องและเป็นระยะตามปฏิทินแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5) เผยแพร่รายงานประจำปีต่อผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งหมด 6) สถานศึกษาควรนำข้อมูลย้อนกลับไปใช้พัฒนาและส่งเสริมพัฒนาการดำเนินงานในแผนปฏิบัติการประจำปีในครั้งต่อไป 7) ควรนำข้อมูลย้อนกลับไปวิเคราะห์และจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีในครั้งต่อไป

2.8 การจัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง แนวทางการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน คือ 1) ควรมีการปรับปรุงรูปแบบการพัฒนาการศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา 2) มีการพัฒนาบุคลากรโดยการส่งเข้าร่วมอบรมการจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ 3) ควรมีการประสานงานระหว่างกันด้วยเทคนิคต่าง ๆ เช่น การสนทนากลุ่ม การจัดทำแผนพับ การประชุมสรุปงาน เป็นต้น 4) ให้ครูทุกคนมีแฟ้มสะสมผลงานของตนเองและจัดเก็บผลงานทางคอมพิวเตอร์และเอกสารตามภารกิจ 5) ใช้ครูต้นแบบเป็นแกนนำในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน 6) ควรจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานในสถานศึกษาเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติมีทิศทางอย่างชัดเจน 7) ควรมีการจัดทำฐานข้อมูลสืบค้นของสถานศึกษา โดยมีข้อมูลที่เป็นปัจจุบัน

อภิปรายผล

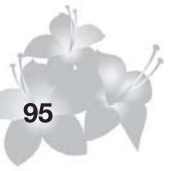
1. สภาพปัจจุบันและและสภาพที่พึงประสงค์การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้านทั้งนี้เพราะ สถานศึกษาทุกแห่งต้องจัดทำและการประเมินคุณภาพการศึกษามีการดำเนินการมากที่สุดอาจเนื่องมาจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 บัญญัติไว้ในหมวด 6 มาตราที่ 48 กำหนดให้โรงเรียนมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อต้นสังกัด โรงเรียนจึงต้องมีการประเมินคุณภาพการศึกษาเพื่อสรุปประเมินผลในการจัดทำรายงานการประเมินตนเองประจำปี และกำหนดให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา และให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของ กระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ บรรจบ ดับพิช (2554 : 90-93) วิจัยเรื่องการนำเสนอรูปแบบการพัฒนาครูตามมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก กลุ่ม

เครือข่ายที่ 11 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า สภาพการปฏิบัติงานของครูและแนวทางการพัฒนาครูมาตรฐานที่ 8 ครูมีคุณวุฒิ/ความสามารถตรงกับงานที่รับผิดชอบและมีครูเพียงพอ มีสภาพการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ เทพฤทธิ์ บุญสีลพร้อม (2553 : 96-97) ได้ศึกษา การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ของโรงเรียนที่ผ่านเกณฑ์การประเมินภายนอก รอบ 2 โดยรวม อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ กานต์วี เกิดสมศรี (2556 : 96-97) การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา ปทุมธานี เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ปทุมธานี เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากและสอดคล้องกับงานวิจัยของ นวลฉวี ทานุกรม (2558 : 110-111) การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า สภาพการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ซึ่งโดยรวมมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมากนั้น ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรของสถานศึกษามีการให้ความสนใจและเห็นความสำคัญของการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เนื่องจากสถานศึกษาทุกแห่งจะต้องได้รับการประเมินคุณภาพภายนอก ซึ่งเป็นการประเมินที่รองรับคุณภาพของสถานศึกษาที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการประเมินคุณภาพของผู้บริหารและครู จึงทำให้สถานศึกษาต้องกำหนดทิศทางการจัดการศึกษาที่ชัดเจนตามมาตรฐานการศึกษา ผู้บริหารจะต้องมีความรู้ ความสามารถในการบริหารงานอย่างเป็นระบบ ครูทำงานอย่างมืออาชีพ มีประสิทธิภาพสอดคล้องกับนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ อุดลย์ สุชีรัมย์ (2555 : 131-137) ที่วิจัยเรื่อง การพัฒนาโมเดลประสิทธิภาพการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า โมเดลประสิทธิภาพการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานประกอบด้วยตัวแปรสาเหตุได้แก่ การประจักษ์ระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา บุคลากรในโรงเรียน วัฒนธรรมองค์กรและ

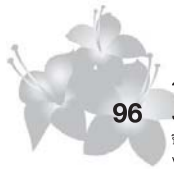
สภาพแวดล้อม ตัวแปรผลได้แก่ คุณภาพด้านผู้เรียน คุณภาพด้านครู และความพึงพอใจของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงต่อตัวแปรประสิทธิผลการประกันคุณภาพภายใน คือ บุคลากรในโรงเรียนจัดระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ส่วนตัวแปรที่มีอิทธิพลรวมจากมากไปหาน้อยคือสภาพแวดล้อม บุคลากรในโรงเรียน การจัดระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาและวัฒนธรรมองค์กรและงานวิจัยของ อำนาจ จันทระ (2555 : 244-248) วิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่าปัจจัยที่ส่งเสริมการดำเนินการประกันคุณภาพสถานศึกษาประกอบด้วย สถานศึกษากำหนดลักษณะขอบข่ายงาน บทบาท อำนาจหน้าที่บุคลากรที่รับผิดชอบชัดเจน โครงสร้างการบริหารงานสถานศึกษาส่งเสริมความร่วมมือกันทุกระดับ ผู้บริหารมุ่งมั่นในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา กล้าตัดสินใจแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ถูกต้องทันเหตุการณ์ สถานศึกษาสะอาด ถูกสุขลักษณะ มีบรรยากาศเอื้อต่อการบริหาร เหมาะสมแก่การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้บริหารส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรทางการศึกษาได้รับโอกาสพัฒนาตนเองเข้าถึงแหล่งความรู้พื้นฐานอย่างเสมอภาคและเป็นธรรม

2. แนวทางการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ในภาพรวม มีดังนี้ 1) การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา สถานศึกษาควรมีการจัดประชุมวางแผนเพื่อกำหนดมาตรฐานการศึกษาโดยให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายรับรู้ร่วมกัน 2) การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ควรมีการวิเคราะห์เชิงกลยุทธ์โดยการใช้วิธี SWOT Analysis วิเคราะห์จุดแข็ง จุดด้อย โอกาสและอุปสรรคอย่างรอบด้านในการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา 3) การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ ควรจัดโครงสร้างหรือระบบบริหารงานของสถานศึกษาที่เอื้อต่อการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา 4) การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดสิ่งอำนวยความสะดวก สนับสนุนทรัพยากรต่าง ๆ ให้เพียงพอกับความต้องการของบุคลากรอย่างเหมาะสม 5) การจัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา แต่งตั้งคณะกรรมการในการตรวจสอบ

คุณภาพการศึกษา 6) การจัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ควรมีการอบรมพัฒนาความรู้ ทักษะเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาและตัวบ่งชี้ 7) การจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน ควรแต่งตั้งคณะทำงานที่ประกอบด้วยบุคลากรจากทุกฝ่ายที่ปฏิบัติงาน เพื่อให้ทุกฝ่ายร่วมรับรู้และนำข้อมูลที่รวบรวมในการประเมินตามตัวบ่งชี้ของมาตรฐานการศึกษา 8) การจัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ควรมีการปรับปรุงรูปแบบการพัฒนาการศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาสอดคล้องกับงานวิจัยของ นวลฉวี ทานุกรม (2558 : 110-111) การดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการพัฒนาการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาควรกำหนดบทบาทหน้าที่แก่ชุมชนและผู้ที่เกี่ยวข้องในการมีส่วนร่วมการประกันคุณภาพในสถานศึกษาให้ชัดเจน ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา สถานศึกษาควรกำหนดเกณฑ์หรือเป้าหมายความสำเร็จของโครงการ/กิจกรรมให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันเพื่อความเป็นเอกภาพ ด้านการจัดระบบบริหารและสารสนเทศ สถานศึกษาควรแต่งตั้งผู้รับผิดชอบในการจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศให้เป็นระบบและเป็นปัจจุบัน ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา สถานศึกษาควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานในแต่ละโครงการ/กิจกรรมให้ชัดเจน ด้านการจัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาผู้บริหารสถานศึกษาและครู ด้านการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของผู้เรียน ด้านการจัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สถานศึกษาควรให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาและให้หน่วยงานต้นสังกัดจัดทำแบบทดสอบออกประเมินนักเรียนทุกระดับชั้นอย่างต่อเนื่อง ด้านการจัดทำรายงานประจำปี และด้านการจัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง สถานศึกษาควรนำผลการประเมินคุณภาพภายในและผลการประเมินคุณภาพภายนอกมาวิเคราะห์ร่วมกัน เพื่อปรับปรุง แก้ไขและหาแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในปีการศึกษาต่อไป ซึ่งแนวทางการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ผู้วิจัยเห็นว่า เป็นแนวทางที่โรงเรียนสามารถปฏิบัติได้และเป็นประโยชน์ต่อการ

ประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาที่ชัดเจน ทั้งนี้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องต้องให้ความร่วมมือทุกฝ่ายจึงจะทำให้การดำเนินงานประสบความสำเร็จสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิรภา เขียนพิมาย (2556 : 78-80) วิจัยเรื่อง สภาพปัญหาแนวทางการแก้ไขและพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา ผลการศึกษาพบว่า แนวทางการแก้ไขและพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา มีการเสนอแนวทางหลายแนวทาง ได้แก่ กลุ่มตัวบ่งชี้พื้นฐานโรงเรียนควรจัดให้ครูปรับปรุงแก้ไขและพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้และเสริมกิจกรรมการเรียนการสอนพัฒนาวิธีสอนให้หลากหลาย จัดหาสื่อการเรียนการสอนใหม่ ๆ ที่ทันสมัย กำหนดแผนพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างชัดเจนครอบคลุมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ คุณธรรมและจริยธรรม ส่งเสริมการนิเทศติดตาม และทุกคนมีส่วนร่วมเป็นความโดดเด่นที่สุดของสถานศึกษาเพื่อพัฒนาสู่ความเป็นเลิศและกลุ่มตัวบ่งชี้มาตรการส่งเสริม ผู้บริหาร ครู นักเรียน ชุมชนต้องให้ความร่วมมือกันในการพัฒนาการศึกษาและสถานศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของเสาวลักษณ์ บุญจันทร์ (2555 : 83-89) วิจัยเรื่อง ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดอุทัยธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการพัฒนา ต้องมีการกำหนดมาตรฐานให้สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน มีการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา แผนปฏิบัติราชการประจำปี จัดทำระบบสารสนเทศอย่างเป็นระบบ จัดให้มีการประเมินและดำเนินการตรวจสอบทบทวนคุณภาพอย่างสม่ำเสมอ จัดทำเผยแพร่รายงานประจำปีและที่สำคัญสถานศึกษาต้องจัดให้ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมิตดา ชัยศิลป์ (2555 : 70-73) วิจัยเรื่อง สภาพปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงรายเขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ข้อเสนอแนะการปรับปรุงการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ได้แก่ การจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาให้กับบุคลากรอย่างต่อเนื่องสร้างความตระหนักแก่บุคลากรในโรงเรียนในเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษา การใช้จ่ายงบประมาณตามแผนที่วางไว้ ส่งเสริมให้บุคลากรใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดเก็บ

ข้อมูล การวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาสและอุปสรรค (SWOT) ในการดำเนินงานและนำมาปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงานและเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาในการศึกษาต่อไป

จากผลการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 พบว่า มีการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา มีการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและมีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีความรู้ ความเข้าใจและตระหนักในเรื่องมาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 แทนกฎกระทรวงฉบับเดิม (พ.ศ. 2546) ที่กำหนดให้สถานศึกษาทุกแห่งจะต้องมีการประกันคุณภาพภายใน โดยให้สถานศึกษามีการประเมินเพื่อเตรียมความพร้อมรับการประเมินภายนอก ประกอบกับกระทรวงศึกษาธิการและสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานมีนโยบายให้สถานศึกษาทุกแห่งมีการประกันคุณภาพภายใน ส่งผลให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีการปรับปรุงพัฒนาและแก้ไขปัญหาในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในมาอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1. ควรมีการสร้างความเข้าใจ และสร้างกลไกเรียนรู้ร่วมกันระหว่างสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาซึ่งเป็น

หน่วยงานต้นสังกัด และสถานศึกษา ซึ่งเป็นหน่วยปฏิบัติในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา กับสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ซึ่งเป็นหน่วยงานทำหน้าที่ประเมินผลการจัดการศึกษา เพื่อจะต้องไม่ทำงานในลักษณะต่างคนต่างทำแบบแยกส่วนตายตัว ควรเพิ่มการสนับสนุนให้มีกระบวนการร่วมเรียนรู้และพัฒนา พร้อมกับการปฏิบัติอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เพื่อแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ประสบการณ์ เช่น การแลกเปลี่ยนผู้ทรงคุณวุฒิระหว่างกัน เป็นต้น

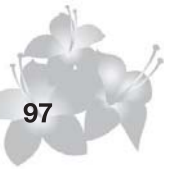
2. สถานศึกษาควรให้ความรู้ และสร้างความเข้าใจในรูปแบบหลากหลายกับครู บุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครอง นักเรียน และชุมชน ในความสำคัญของการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา โดยการกำหนดนโยบายการดำเนินงาน องค์ประกอบการบริหารเชิงระบบ ยุทธศาสตร์การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา รวมถึงผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของสถานศึกษาอย่างชัดเจน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการนำแนวทางการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ซึ่งเป็นผลจากการวิจัยในครั้งนี้ ไปทดลองใช้กับกลุ่มเป้าหมายเพื่อศึกษาความเป็นไปได้ของแนวทางและค้นหาปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในสถานศึกษาในบริบท สภาพแวดล้อมที่แตกต่างกันเพื่อปรับปรุงแนวทางการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นต่อไป

รายการอ้างอิง

- กานต์วี เกิดสมศรี. (2556). การดำเนินการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ปทุมธานี เขต 2. วิทยานิพนธ์ ค.ม. ปทุมธานี : มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์.
- คำเตีย ก่าเกลี้ยง. (2556). ปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 . ปรินญาณินพนธ์ ศษ.ม. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- จิรา เซียนพิมาย. (2556). สภาพปัญหา แนวทางการแก้ไขและพัฒนาประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- เทพฤทธิ์ บุญสีพร้อม. (2553). การดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- นวลฉวี ทานุกรม. (2557). การดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- บรรจบ ดับพิช. (2554). การนำเสนอรูปแบบการพัฒนาครู ตามมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก กลุ่มเครือข่ายที่ 11 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา อุบลราชธานี เขต 2. ปรินญาณิพนธ์ ค.ม. อุบลราชธานี : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- รอปียะ หะมะซะเหรีม. (2553). การดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนา อิสลาม อำเภोजะนะ. ปรินญาณิพนธ์ ศศ.ม. (พัฒนามนุษย์และสังคม). สงขลา : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7. (2556ก). รายงานการประเมินตนเองประจำปีการศึกษา 2556. นครราชสีมา : นิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7.
- _____. (2556ข). รายงานผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน 2556. นครราชสีมา : นิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7.
- _____. (2557). แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2557. นครราชสีมา : กลุ่มนโยบายและแผน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7.
- สุมิตตา ชัยศิลป์. (2555). สภาพปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษา เชียงราย เขต 3. สารนิพนธ์ กศ.ม. เชียงราย : มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง.
- เสาวลักษณ์ บุญจันทร์. (2555). ปัญหาและแนวทางพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ของโรงเรียนมัธยมศึกษา เขต 42. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อดุลย์ สุชีรัมย์. (2555). การพัฒนาโมเดลประสิทธิภาพการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ กศ.ด. (การบริหารการศึกษา). บุรีรัมย์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- อำนาจ จันทระ. (2555). การพัฒนารูปแบบการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ กศ.ด. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

